

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK DEN HAAG

De Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

**Directie Dierlijke
Agroketens en Dierenwelzijn**
Cluster Duurzame Dierlijke Ketens

Postbus 20401
2500 EK DEN HAAG
www.rijksoverheid.nl/eleni

T 070-3786868

Onze referentie
277699

Bijlagen
1

Datum 12-06-2012
Betreft Informatie grootschalige veehouderijbedrijven; ethiek en ruimtelijke ordening

Geachte Voorzitter,

In het Algemeen Overleg over de schaalgrootte in de veehouderij van woensdag 5 juni jl. heb ik toegezegd een nadere onderbouwing te geven over de bandbreedte voor de maximum omvang in Nederlandse veehouderij. Eveneens heb ik aangegeven nader het criterium van ethiek te zullen verduidelijken in relatie tot het ruimtelijk ordeningsinstrumentarium.

Zoals ik in mijn brief van 5 juni jl. heb aangegeven is het vraagstuk van de omvang van de veehouderij het sluitstuk van de inzet voor een duurzame en toekomst bestendige veehouderij in Nederland. Een ongebreidelde groei van bedrijven in de veehouderij, die zou kunnen leiden tot extreem grote en in hoge mate geïndustrialiseerde bedrijven op een locatie acht ik niet wenselijk. Als daar sprake van is, kan het maatschappelijk draagvlak voor de veehouderij vergaand worden ondergraven. Gegeven het economisch belang, level playing field en ondernemerschap moet een normale bedrijfsontwikkeling en schaalvergroting in de veehouderij vanzelfsprekend mogelijk blijven. Waar het om gaat is een bovengrens die extreem grote geïndustrialiseerde bedrijven op een locatie moet voorkomen. Voor het bepalen van de bovengrens heb ik gebruik gemaakt van het rapport van de Commissie van Doorn, sectorgegevens van het LEI en een staloppervlaktebenadering. De Commissie van Doorn geeft in haar rapport een benadering waarin een zorgvuldige veehouderij centraal staat. Daarbij worden op bladzijde 9 van het advies 'Al het vlees duurzaam' verschillende cijfers gegeven. Het LEI heeft vanuit een oogpunt van bedrijfsontwikkeling, opbrengend vermogen en economische toekomstbestendigheid cijfers over de mogelijke maximale omvang van veehouderijlocaties verstrekt. Tenslotte heb ik ook betrokken een staloppervlakte benadering gekoppeld aan een bouwoppervlakte van 1,5 hectare.

Het is een illusie om te denken dat bij het vaststellen van een bovengrens een mathematische benadering kan volstaan. Daarbij moet op basis van verschillende criteria een keuze worden gemaakt.

Op basis van een weging van de hiervoor aangegeven gegevens heb ik gekozen voor een sector gedifferentieerde benadering en ben ik uitgegaan van de mogelijkheden van een normale economische groei van veehouderijlocaties tegen de achtergrond van de concurrentiepositie in Europees en internationaal verband, de opbouw van de grootte van bedrijven in de verschillende sectoren (zie bijlage 1) en de omvang van de grootste bedrijven in Nederland. Op basis hiervan heb ik de bandbreedte zoals genoemd in mijn brief van 5 juni jl. bepaald.

Hierna treft u een tabel aan waarin is aangegeven het aantal bedrijven dat nu groter is dan het uit de bandbreedte volgende maximum (bron: CBS Landbouwtelling 2011).

**Directie Dierlijke
Agroketens en Dierenwelzijn**
Cluster Duurzame Dierlijke Ketens

<u>Diercategorie</u>	<u>Eenheid</u>	<u>Bandbreedte ondergrens</u>	<u>Bandbreedte bovengrens</u>
Melkvee		>400	>500
	Aantal bedrijven	259	102
Zeugen		>1.500	>2.000
	Aantal bedrijven	117	72
Vleesvarkens		>7.000	>10.000
	Aantal bedrijven	56	16
Leghennen		>150.000	>175.000
	Aantal bedrijven	34	24
Vleeskuikens		>200.000	>240.000
	Aantal bedrijven	23	16
Melkgeiten		>1.500	>2.000
	Aantal bedrijven	25	12
Vleeskalveren		>1.500	>2.000
	Aantal bedrijven	71	34

Onze referentie
277699

In het algemeen overleg heb ik tevens cijfers gegeven betreffende een inventarisatie bij provincies van aanvragen voor grootschalige veehouderijbedrijven. Het betreft 24 aanvragen, waarvan er 15 aanvragen zijn met een omvang groter dan de bovengrens van de door mij aangegeven bandbreedte. Van deze bedrijven bevinden zich er 5 in Groningen, 1 in Friesland, 1 in Drenthe, 2 in Noord-Holland, 2 in Noord-Brabant en 4 in Limburg. Het betreft 6 melkveehouderijbedrijven, 7 varkensbedrijven en 2 pluimveebedrijven.

Met betrekking tot ethische aspecten in relatie tot het ruimtelijk ordeningsinstrumentarium kan het volgende worden aangegeven.

In het ruimtelijk ordeningsinstrumentarium is thans niet voorzien in een ethisch criterium. Dat is ook niet de bedoeling. Het kabinet heeft in zijn brief van 23 november 2011 (Kamerstukken II 2011/12, 28 973, nr. 85) gesteld dat het kabinet het in aansluiting op dit instrumentarium gewenst acht om, indien dat nodig mocht zijn, vanuit andere dan ruimtelijke overwegingen, zoals volksgezondheid of ethiek, een grens te kunnen stellen aan de omvang van bedrijven op een locatie en hiervoor een wettelijke voorziening te treffen. Een wettelijke voorziening op basis van ethische aspecten zal in de Wet Dieren moeten worden opgenomen. Er is derhalve geen sprake van dat een ethisch criterium in de ruimtelijke ordening wordt geïntroduceerd.

Ten slotte zal ik, zoals ik aan het eind van het Algemeen Overleg heb aangegeven, de komende maanden met betrokken partijen overleggen over de mogelijkheid van een convenant. Tevens zal ik een wetsvoorstel (technisch) voorbereiden. Ik laat de beslissing over een wetsvoorstel aan een volgend kabinet.

dr. Henk Bleker
Staatssecretaris van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie

**Directie Dierlijke
Agroketens en Dierenwelzijn**
Cluster Duurzame Dierlijke Ketens

Onze referentie
277699

Bijlage 1: Opbouw van de grootte van veehouderijbedrijven in verschillende sectoren
(Landbouwtelling 2011)

Sector		Aantal bedrijven
Melkveehouderij	Totaal	22.898
	1-250 melkkoeien	21.491
	250-400 melkkoeien	1.151
	> 400 melkkoeien	256
Vleesvarkens	Totaal	5.501
	1-5000 vleesvarkens	5.349
	5000-10.000 vleesvarkens	136
	> 10.000 vleesvarkens	16
Zeugen	Totaal	2.755
	1-750 zeugen	2.352
	750-1500 zeugen	286
	> 1500 zeugen	117
Leghennen	Totaal	1.327

	1-100.000 leghennen	1.227
	100.000-150.000 leghennen	67
	> 150.000 leghennen	33
Vleeskuikens	Totaal	601
	1-100.000 vleeskuikens	457
	100.000-200.000 vleeskuikens	123
	> 200.000 vleeskuikens	21
Melkgeiten	Totaal	566
	1-750 melkgeiten	444
	750-1500 melkgeiten	98
	> 1500 melkgeiten	24
Vleeskalveren	Totaal	1.929
	1-750 vleeskalveren	1.512
	750-1500 vleeskalveren	347
	> 1500 vleeskalveren	70

**Directie Dierlijke
Agroketens en Dierenwelzijn**
Cluster Duurzame Dierlijke Ketens

Onze referentie
277699